

TINH THẦN GƯƠNG MẪU, ĐỔI MỚI, SÁNG TẠO, DÁM NGHĨ, DÁM NÓI, DÁM LÀM, DÁM CHỊU TRÁCH NHIỆM

LÊ HÀ ANH TÂM

Ban Nội chính Tỉnh ủy Quảng Bình

“Tinh thần gương mẫu, đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm” [1] là một trong những mục đích quan trọng, nổi bật phải đạt được theo Kế hoạch số 51-KH/BCĐ, ngày 16/4/2025 của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực tỉnh (BCĐ tỉnh) về kế hoạch tổ chức Hội thảo chuyên đề nhằm kịp thời cụ thể hóa và thực hiện có hiệu quả Chỉ thị số 42-CT/TW, ngày 16/1/2025 của Bộ Chính trị; Chỉ thị số 42-CT/TU, ngày 27/3/2025 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Bình “về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư” trong đấu tranh phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực (PCTNLPTC).

Nguyên nhân của việc cần phải có “Tinh thần gương mẫu, đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm”

Trong thời gian qua, tình hình thế giới có nhiều diễn biến phức tạp, khó lường, ảnh hưởng không nhỏ đến tình hình chính trị, kinh tế - xã hội của đất nước; một số chủ trương, chính sách, cơ chế về công tác cán bộ, chế độ, tiền lương chưa sát, chưa theo kịp với thực tiễn cuộc sống; mặt trái của thị trường đã tác động tiêu cực tới đạo đức, lối sống và kéo theo là sự tính toán lợi ích cá nhân trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao của một số bộ phận cán bộ, công chức. Thứ nữa là hệ thống văn bản quy định của Đảng, Nhà nước thường xuyên thay đổi, có một số hệ thống văn bản thiếu tính thống nhất, đồng bộ làm nảy sinh vướng mắc trong tổ chức thực hiện, đặc biệt trong lĩnh vực tài chính - kinh tế. Bên cạnh đó, cuộc đấu tranh PCTNLPTC được Đảng đẩy mạnh trong toàn hệ thống chính trị, thực hiện

quyết liệt, “không có vùng cấm” thông qua công tác kiểm tra của Đảng đã xử lý nghiêm các vi phạm (bị xử lý kỷ luật, xử lý hình sự) nên đã làm một bộ phận cán bộ, đảng viên thực thi nhiệm vụ, công vụ, kể cả người đứng đầu có tâm lý, tư tưởng và thái độ làm việc cầm chừng, sợ trách nhiệm, đùn đẩy, né tránh, chờ hướng dẫn, xin ý kiến cấp trên. Công tác kiểm tra, thanh tra, giám sát, theo dõi, đôn đốc việc chấp hành kỷ luật, kỷ cương, việc thực thi trách nhiệm của một số cấp ủy, tổ chức đảng, cơ quan, đơn vị chưa thực sự quyết liệt, trọng tâm, trọng điểm nêu hiệu quả chưa cao. Đây cũng là một trong những lý do làm cho cán bộ, đảng viên sợ trách nhiệm, thiếu trách nhiệm vẫn tiếp tục được giữ chức vụ và là một trong những nguyên nhân làm cho tình trạng né tránh, đùn đẩy trách nhiệm vẫn tiếp tục có cơ hội tồn tại. Công tác giáo dục chính trị tư tưởng, đạo đức, lối sống, nhận thức, trách nhiệm, vai trò tiên phong, gương mẫu cho cán bộ, đảng viên, trước hết là ủy viên ban thường vụ, cấp ủy các cấp nhiều nơi chưa được chú trọng; nhận thức, trách nhiệm của một bộ phận cán bộ, công chức, đảng viên trong thực hiện nhiệm vụ, công vụ còn chưa đầy đủ, chưa theo kịp với yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới nên có tâm lý sợ sai, thu mình, ngại va chạm, “dĩ hòa vi quý”; làm việc cầm chừng, sợ trách nhiệm, thiếu chủ động, sáng tạo trong công việc, thiếu đề xuất, tham mưu đột phá. Đi đôi với công tác giáo dục là công tác tổ chức, sắp xếp một số vị trí công việc chưa phù hợp chuyên môn, chưa đúng người, đúng việc nên chưa tạo được sự lan tỏa sâu rộng, chưa tiên phong, gương mẫu, đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm trong đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu đơn vị [2].

Quan điểm chỉ đạo và hệ thống các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo

Thực tiễn cho thấy, các biểu hiện như né tránh, đùn đẩy, làm việc cầm chừng, sợ trách nhiệm, không dám làm, thiếu chủ động, sáng tạo, thiếu đề xuất, tham mưu đột phá trong công việc,... của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức không phải là hiện tượng mới phát sinh mà có tính lịch sử. Nó được nhận diện rõ nét hơn, nhất là trong những năm gần đây, khi Đảng ta tăng cường xây dựng, chỉnh đốn đảng. Nếu xét về nội hàm của các biểu hiện trên có thể quy về là một trong những biểu hiện của suy thoái, tiêu cực của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức. Cũng từ thực tiễn cho thấy, suốt quá trình lãnh đạo, chỉ đạo, Đảng ta luôn quan tâm, chú trọng đến công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, trong đó công tác PCTNLPTC được đặc biệt coi trọng. Bởi các kết quả của công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng, PCTNLPTC thời gian qua đã trực tiếp và gián tiếp góp phần chấn chỉnh, khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm của cán bộ, đảng viên. Song hành với đó là việc Đảng ta luôn quan tâm, chú trọng việc nêu cao tinh thần gương mẫu, đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm của đội ngũ cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu đơn vị. Thực tế cũng cho thấy, quá trình đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ ban đầu không nằm ở số đông mà thường xuất hiện ở thiểu số, mang tính cá biệt nên ban đầu thường khó tạo được sự đồng thuận của tất cả mọi người. Do đó, phát huy tinh thần gương mẫu, đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm; nâng cao nhận thức, trách nhiệm về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư, tạo sự chuyển biến mạnh mẽ về nhận thức, tư tưởng và hành động cần phải có sự tham gia, sự đồng thuận của số đông; là mục đích cần phải đạt được đối với đội ngũ cán bộ, đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức theo tinh thần chỉ đạo

của Ban Thường vụ Tỉnh ủy, Ban Chỉ đạo PCTNLPTC tỉnh.

Để thực hiện có hiệu quả, cấp ủy, tổ chức đảng từ Trung ương đến cơ sở, thủ trưởng các cơ quan, đơn vị có vai trò quan trọng, quyết định trực tiếp đến chất lượng, hiệu quả của việc thực hiện. Việc ban hành các văn bản lãnh đạo, chỉ đạo về chấn chỉnh, khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm; tăng cường, nâng cao hiệu quả công tác giáo dục cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư của cán bộ, đảng viên; phát huy tinh thần gương mẫu, đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu không nằm ngoài các chủ trương, chính sách của Đảng, Nhà nước về công tác xây dựng, chỉnh đốn Đảng. Theo đó, một số văn bản lãnh đạo, chỉ đạo quan trọng, trực tiếp hoặc có liên quan đã được ban hành như:

- *Đối với văn bản của Trung ương:* Chỉ thị số 05/2008/CT-TTg, ngày 31/1/2008 của Thủ tướng Chính phủ về việc nâng cao hiệu quả sử dụng thời giờ làm việc của cán bộ, công chức, viên chức nhà nước; Chỉ thị số 05-CT/TW, ngày 15/5/2016 của Bộ Chính trị về đẩy mạnh học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh; Nghị quyết số 04-NQ/TW, ngày 30/10/2016 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII về tăng cường xây dựng, chỉnh đốn Đảng; ngăn chặn, đẩy lùi suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, những biểu hiện “tự diễn biến, tự chuyển hóa” trong nội bộ; Nghị quyết số 18-NQ/TW, ngày 25/10/2017 của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XII “một số vấn đề tiếp tục đổi mới, sắp xếp tổ chức bộ máy của hệ thống chính trị tinh gọn, hoạt động hiệu lực, hiệu quả”; Kết luận số 21-KL/TW, ngày 25/10/2021, Hội nghị lần thứ tư của Ban Chấp hành Trung ương Đảng khóa XIII về đẩy mạnh xây dựng, chỉnh đốn Đảng và hệ thống chính trị; kiên quyết ngăn chặn, đẩy lùi, xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên suy thoái về tư tưởng chính trị, đạo đức, lối sống, biểu hiện “tự diễn biến”, “tự chuyển

hóa”; Kết luận số 14-KL/TW, ngày 22/9/2021 của Bộ Chính trị về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung; Quy định số 114-QĐ/TW, ngày 11/7/2023 của Bộ Chính trị về kiểm soát quyền lực và PCTNTC trong công tác cán bộ; Nghị định số 73/2023/NĐ-CP, ngày 29/9/2023 của Chính phủ quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ, năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung;...

- *Đối với văn bản của địa phương:* Chỉ thị số 01/2008/CT-UBND, ngày 17/3/2008 của UBND tỉnh Quảng Bình về nâng cao trách nhiệm và sử dụng có hiệu quả thời gian làm việc của cán bộ, công chức, viên chức nhà nước trên địa bàn tỉnh; Chỉ thị số 19-CT/TU, ngày 17/1/2013 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Bình về chấn chỉnh và tăng cường kỷ luật, xiết chặt kỷ cương hành chính trong cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và cán bộ, chiến sĩ lực lượng vũ trang tỉnh; Công văn số 722-CV/TU, ngày 09/7/2019 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Bình về việc rà soát, chấn chỉnh, xử lý nghiêm minh các hành vi tiêu cực, tham nhũng trong các cơ quan, đơn vị có chức năng PCTN; Chương trình hành động số 04-CTr/TU, ngày 09/12/2020 của Ban Chấp hành Đảng bộ tỉnh Quảng Bình về phát triển nguồn nhân lực và nâng cao chất lượng công tác cán bộ, nhiệm kỳ 2020-2025; Chỉ thị số 20-CT/TU, ngày 28/2/2022 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Bình về tăng cường kỷ luật, kỷ cương hành chính và văn hóa nơi công sở; Kế hoạch số 133-KH/TU, ngày 29/12/2023 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Bình về “Học tập và làm theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh”; Chỉ thị số 42-CT/TU, ngày 27/3/2025 của Ban Thường vụ Tỉnh ủy Quảng Bình về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư;...

Một số giải pháp

Đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức là lực lượng quyết định hiệu quả hoạt động của hệ thống chính trị nói chung và bộ máy nhà nước nói riêng, là nhân tố quan trọng

dẫn dắt quá trình đổi mới, thúc đẩy nền kinh tế phát triển nhanh, hiệu quả, bền vững [3]. Việc khơi dậy tinh thần đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm và khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm đối với cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức có ý nghĩa cực kỳ quan trọng trong công cuộc xây dựng chính quyền Đảng. Do vậy, cần thực hiện các giải pháp sau:

Thứ nhất, để khơi dậy tinh thần đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm đối với cán bộ, đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu cần [3]:

- Hoàn thiện hệ thống pháp luật đồng bộ, liên thông với quy định của Đảng.

- Hoàn thiện chế độ, chính sách đãi ngộ trong khu vực công.

- Triển khai có hiệu quả một cách thực chất Nghị định số 73/2023/NĐ-CP của Chính phủ.

- Tăng cường công tác giáo dục chính trị, tư tưởng và đạo đức công vụ song hành với việc nâng cao chất lượng cho đội ngũ cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức.

- Đánh giá cán bộ thực chất hơn cả về đức, tài, khắc phục triệt để bệnh thành tích; quan tâm, cân nhắc những cán bộ có phẩm chất, bản lĩnh chính trị vững vàng, có trình độ chuyên môn, năng lực công tác tốt để tạo động lực phấn đấu, cống hiến.

Thứ hai, để khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm đối với cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu cần:

- Thống nhất, nâng cao nhận thức của cả hệ thống chính trị và toàn dân về khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm để chuẩn bị tâm thế cho kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc.

- Xây dựng đội ngũ cán bộ đủ phẩm chất, năng lực và uy tín ngang tầm nhiệm vụ.

- Nâng cao hiệu quả công tác kiểm tra, giám sát, thi hành kỷ luật Đảng, góp phần phát hiện, xử lý, khắc phục, chấn chỉnh kịp thời tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám

(Xem tiếp trang 23)

tịch Hồ Chí Minh thường căn dặn cán bộ: Cái gì có lợi cho dân là phải hết sức làm, cái gì có hại cho dân là phải hết sức tránh. Do vậy, người cán bộ khi giải quyết công việc là phải hết sức nhanh gọn, tránh phiền hà cho Nhân dân. Phong cách người cán bộ cơ sở còn thể hiện ở chỗ làm việc phải theo kế hoạch hàng ngày, hàng tuần, mọi công việc từ to đến nhỏ phải tỉ mỉ, chi tiết; các chứng từ sổ sách, tư liệu phải có sự phân loại làm sao cho dễ nhớ, dễ lấy, tránh thất lạc. Bác Hồ thường căn dặn cán bộ trong công việc phải đặt ra chương trình, kế hoạch cho sát thì mới có hiệu quả trong công việc.

Trong thời gian qua, cán bộ cơ sở xã, phường, thị trấn đã luôn quán triệt đến đội ngũ cán bộ, đảng viên đẩy mạnh việc học tập và làm theo tấm gương tư tưởng, đạo đức và phong cách Hồ Chí Minh theo tinh thần Chỉ thị số 05-

CT/BCT trong công việc cũng như trong cuộc sống. Trên cơ sở nắm chắc tình hình tư tưởng, cán bộ, đảng viên, cán bộ cơ sở đã động viên, khuyến khích mỗi cán bộ, đảng viên tự xây dựng lề lối, tác phong làm việc khoa học, sáng tạo và dân chủ, phù hợp với hoàn cảnh thực tế từng người nhằm hướng tới mục tiêu nâng cao tính hiệu quả trong công việc; hoàn thành tốt nhiệm vụ chính trị, gắn bó với tập thể, tôn trọng tập thể, phát huy sức mạnh của tập thể đã trở thành phương châm chỉ đạo trong suy nghĩ và hành động của mỗi người cán bộ cơ sở.

Trên đây là một số vấn đề cơ bản về xây dựng phong cách người cán bộ cơ sở theo tư tưởng Hồ Chí Minh, mấu chốt là mỗi cán bộ, đảng viên chúng ta cần phấn đấu vươn lên nhằm đáp ứng yêu cầu của sự nghiệp cách mạng trong kỷ nguyên mới - kỷ nguyên vươn mình của dân tộc ■

TINH THẦN GƯƠNG MẪU, DÁM NÓI... (Tiếp theo trang 18)

làm đối với cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu.

- Thực hiện cơ chế bảo vệ, động viên, khuyến khích cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức dám nghĩ, dám làm, dám hành động vì lợi ích chung của quốc gia, dân tộc.

- Xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu có hành vi né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm, đặc biệt là khi để xảy ra hậu quả nghiêm trọng.

- Tăng cường vai trò lãnh đạo, chỉ đạo của cấp ủy đảng, người đứng đầu cấp ủy, thủ trưởng

cơ quan, đơn vị trong khắc phục, chấn chỉnh tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm trong cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức [2].

Tin tưởng rằng, dưới sự lãnh đạo của Đảng, với sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị, việc khơi dậy tinh thần đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm và khắc phục tình trạng né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm, không dám làm đối với cán bộ, đảng viên, cán bộ, công chức, viên chức, nhất là người đứng đầu trên địa bàn tỉnh Quảng Bình sẽ đạt nhiều kết quả cao trong thời gian tới ■

Tài liệu tham khảo:

1. Tiêu đề được trích trong mục đích của *Kế hoạch số 05-KH/BCĐ, ngày 16/4/2025 của Ban Chỉ đạo phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực tỉnh về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục cán, kiem, liem, chinh, chi công vụ tư.*
2. Nguyễn Xuân Trường (Chủ biên), *Nhận diện những biểu hiện “né tránh”, “đùn đẩy”, “làm việc cầm chừng”, “sợ trách nhiệm”, “không giám làm” và giải pháp khắc phục*, Nxb Công an nhân dân, 2025, tr.114-124 và tr.177-234.
3. Đỗ Hải Phú, Chính sách phát triển nguồn nhân lực khu vực công tại Việt Nam, *Tạp chí Khoa học Chính trị*, số 01/2017, tr.45.